

ign

VEKKELSEFOLKET
I EKEBERGDALEN:
HVEM VAR DE
EGENTLIG?

BOKANMELDELSER

NY REDAKTØR
I IGN I 2009

VI FIKK KULTURPRISEN
2008

BYGDETUNET
60 ÅR

Det er med vemod jeg skriver min siste leder som redaktør av IGN. Etter å ha hatt denne oppgaven siden januar 2005, føler jeg imidlertid at tiden nå er moden for å gi stafettpinnen videre. Fire år som redaktør er akkurat passe, synes jeg. Nå er det på tide at noen andre seiler skuta videre og jeg kan ikke tenke meg en bedre kaptein enn Gro Arneberg Thoresen. Hun overtar fra 1. januar 2009. Mange vil nok kjenne Gro både fra redaksjonen i IGN og som journalist i Enebakk Avis. I dette nummeret kan man bli enda bedre kjent med henne.

Det har vært fire spennende, lærerike og ikke minst, hektiske år. Jeg husker godt den regntunge novemberdagen i 2004, da Andreas Böhler ringte og spurte om jeg kunne tenke meg å bli ny redaktør etter Håkon Tysdal. Mitt mål med IGN har hele tiden vært å strebe mot et levende, aktuelt og spennende lokalhistorisk blad. Jeg håper jeg ihvertfall har kommet et lite stykke på veien. Helt ferdig med IGN er jeg imidlertid ikke, da jeg har lovt å fortsette i redaksjonen også i 2009. Og i 2009 fyller IGN 10 år! Det har vi tenkt å markere! Jeg vil imidlertid benytte anledningen til å takke for fire fine år og alle tilbakemeldinger fra dere lesere. Det har i hovedsak vært innspill fra dere som har ført frem til det bladet IGN er i dag.

Gjennom hele 2008 har vi markert at det er 100 år siden forfatteren Ragnhild Jølsen døde, men vi har også hatt et annet jubileum i 2008: Enebakk bygdetun er 60 år! Jeg har skrevet en liten sak om bygdetunet i dette nummeret. Sokneprest Lars Inge Magerøy har dessuten kikket nærmere på vekkelsesfolket i Ekebergdalen på Ragnhild Jølsens tid - og det har blitt en usedvanlig spennende og nyansert artikkel.

Med ønske om en **GOD JUL** og et **GODT NYTT ÅR!**

Vennlig hilsen

Henning Bergersen

Vekkelsesfolket i Ekebergdalen – hvem var de egentlig?

Av Lars Inge Magerøy

På sensommeren i 1907 kom Ragnhild Jølsen hjem til Enebakk fra Roma. Allerede i oktober sendte hun inn manuskriptet til det som skulle bli hennes mest kjente bok: "Brukshistorier". Denne novellesamlingen, som hun skrev på et par høstmåneder, er en hyllest til hennes far Holm Jølsen og hans fabrikker i Ekebergdalen. Holm Jølsen bygde sin første fyrstikkfabrikk i 1866, og den tredje og siste fabrikken stanset driften i 1886. Fra 1887 til 1893 drev han så en cellulosefabrikk på samme sted. Stoffet til novellene i "Brukshistorier" stammer fra fabrikkenes tid, en tid Ragnhild Jølsen selv kjente fra sin barndom. Hun ble født i 1875, og var 11 år da fyrstikkproduksjonen ble innstilt. Ungdomsårene tilbrakte hun mest i Kristiania.

I Ragnhild Jølsens noveller, som hos Bjørneboe i Drømmen og hjulet (1964), spiller vekkellesmiljøet i Ekebergdalen en betydelig rolle. Verken Jølsen eller Bjørneboe hadde noe nært forhold til dette miljøet, som de framstiller sterkt kritisk, om enn med en viss humor. Mens Jølsen ellers tegner sine personer med varme og sympati, er omtalen av "læserne" og predikantene ensidig negativ. Vi kan undre oss over hva denne antipatien skyldes.

Omtalen av vekkellespredikantene reiser flere spørsmål: Hvem var disse folkene? Gir Jølsen (og Bjørneboe) et historisk noenlunde korrekt bilde av dem, eller er de karikert til det ukjennelige? Er det vekkelser fra fyrstikkfabrikkens tid hun omtaler, eller projiserer hun fenomener i samtiden inn i et miljø som ligger flere tiår tilbake i tid?

Vekkelser på 1800-tallet

I løpet av 1800-tallet gikk det en rekke ulike vekkelser over landet. Ved inngangen til århundret stod Hans Nielsen Hauge fra Rolvsøy fram med sitt budskap om omvendelse og alvor over livet. Han var også en gründer og nyskaper innen næringslivet. Bevegelsen fikk stor utbredelse, til tross for at han ble motarbeidet av offentlige myndigheter, og tilbrakte mange år i fengsel. Årsaken var at han opptrådte i strid med Konventikkelplakaten, som forbød kristelige forsamlinger utenom kirken. Denne forordningen ble først opphevet i 1842. Lekpredikantene, også kvinner, fikk sitt gjennombrudd gjennom Hauge-vekkelsen. Hauge-bevegelsen oppstod i det førindustrielle Norge, og hadde sin sterkeste base i bonde-befolkningen. Til tross for at Hauge ble motarbeidet av prestene, formante han sine tilhengere til lojalitet mot kirken. Bevegelsen resulterte derfor ikke i noen frikirke. På 1840-tallet kom de første "dissenter"-predikantene til Norge. I 1845 ble det vedtatt en liberal dissenterlov, som åpnet for ikke-lutherske menigheter. Nå fikk vi "importerte" vekkelser, som resulterte i frikirker. Metodistkirken var først ute. Den hadde sitt utspring i vekkelser i arbeidsmiljøene i England og Wales, og appellerte også i Norge særlig til slike miljøer. Det var de industrialiserte byene i Østfold og Grenlands-området som først fikk metodist-menigheter (den første ble stiftet i Sarpsborg i 1856).

På grunn av kirkens sterke stilling i arbeidermiljøene, var det mange metodister som deltok i dannelsen av Det norske Arbeiderparti i 1887. I 1860 ble den første baptistmenigheten dannet i Porsgrunn. Baptistene forkastet barnedåpen, og gjennomførte i stedet "troendes dåp" av voksne. Dette var noe nytt i Norge, og vakte mye motstand. Baptistkirken grunnla mange nye menigheter fram mot århundreskiftet; de fleste lå i kystbyene. I 1888 kom enda en bevegelse vestfra, nemlig Frelsesarmeen. Den møtte motstand for sine uvanlige metoder, men engasjerte seg sterkt i sosialt arbeid og vant etter hvert respekt.

Også innen statskirken skjedde det fornyelse. Omkring 1850 var den gamle rasjonalisme stort sett død, og prestene ble formet av professor Gisle Johnson. Den johnsonske vekkelse hadde et luthersk pietistisk preg. Den resulterte bl.a. i en rekke nye tiltak og organisasjoner innenfor indre og ytre misjon, diakoni, sjømannsmisjon m.m. Avholdsbevegelsen fikk vind i seilene i kristne miljøer. Nå vokste bedehusbevegelsen for alvor fram. Bedehusfolket var nok selvstendige, men definerte seg stort sett innenfor statskirken og forble lojal mot denne. Fra midten av 1800-tallet kom det også sterke religiøse impulser fra Sverige. Den rosenianske vekkelse (etter C.O. Rosenius) var til dels inspirert av metodismen, men forble i Norge stort sett innenfor statskirken. Flere organisasjoner mottok sterke impulser fra rosenianismen, ikke minst Kinamisjonen (nå Misjonssambandet), som har bedehuset Emaus i Kirkebygda. Roseniansimen hadde et lysere og mer evangelisk preg enn Hauge-vekkelsen. I begge retninger spilte lekpredikantene en viktig rolle.

Fripredikantene

Flere av de nevnte bevegelsene gjorde seg også gjeldende i Enebakk. Men ingen av dem passer særlig godt til beskrivelsene i "Brukshistorier". Vekkelsesforkynnelsen kunne nok være både ramsalt og salvesfull, men ikke med det fanatiske preg som synes å ha vært til stede i Ekebergdalen, om vi skal tro Jølsen. De eneste "gjendøpere" var baptistene, men så vidt jeg vet var det ikke noen baptistmenighet i dalen.

Omkring 1880 dukker det imidlertid opp en ny type predikanter, i hovedsak fra Sverige. Dette var såkalte fripredikanter, som var ubundet av kirke eller organisasjon. De opptrådte særlig i arbeidermiljøene, ikke minst i Smaalenene (Østfold) og nærliggende områder. Det kan se ut som innflytelsen fulgte de nye jernbanelinjene gjennom fylket. Industrialiseringen i Østfold hadde en nærmest eksplosiv vekst fra 1860 og utover, og det oppstod en stor og til dels radikal arbeiderklasse. De sosiologiske forhold var ganske lik dem vi finner i Ekebergdalen på brukets tid. Mye tyder på at det var fripredikanter av denne type som opptrådte i Enebakk, og som omtales i "Brukshistorier". De var radikale og stod i opposisjon ikke bare til statskirken og prestene, men også til de etablerte frikirkene og de eldre vekkelsene. De forkynte "fri omvendelse" og "frie menigheter". Typisk var også en sterk vektlegging på dommedag. Flere av dem forkastet barnedåpen, og foretok troendes dåp (gjendåp) av voksne. Dåpshandlingene foregikk i det fri, vinter som sommer, og vakte ofte stor oppsikt. I blant dannet de frie menigheter, med navn som "Christi menighed", "Guds venner" el l. Predikantene holdt "fri" nattverd, noe som også var omstridt. Frikirkene hadde rett til egen nattverdforvaltning, men for øvrig ble fri nattverd (forvaltet av lekfolk) ikke lovlig før i 1913. Disse radikale predikantene vakte stor motstand og førte til sterk indre strid også blant "læserne". Men de hadde åpenbart betydelig appell til arbeiderne og andre som følte at de ikke hadde noe å takke prestene, embetsmennene og besteborgerne for. Den mest kjente av de svenske fripredikantene var Fredrik Franson, som i 1880-årene ble opphav til dannelsen av en rekke "frimisjoner" i Østfold og andre steder. Han hadde vært i Amerika og innførte en amerikansk møteform med sterk appell til omvendelse og personlig overgivelse. Den svenske predikanten Gustaf Gustafson (i Jølsens novelle Brand) samsvarer godt med denne type predikanter. Han er (som Franson) en domsprofet, som sier at Gud har vist ham på forhånd at fabrikken skal brenne ned, fordi det ikke finnes noen rettfærdige der. Beskrivelsen av "Proffeten" i novellen "Gjendøperne" passer også bra til denne typen predikanter. Det samme gjelder predikant Larsen i Bønnens magt, hvor han deler ut nattverd med blåbærssaft og landhandlerbrød!

Pinsevekkelsen

Jølsens skildring er altså tydelig påvirket av fripredikanter som opptrådte i arbeidermiljøene i 1880-årene. Likevel er det grunn til å tro at en annen vekkelser har inspirert Ragnhild Jølsen til å gi "læserne" så stor plass i sine noveller. Og da er vi igjen framme ved året 1907, da Brukshistorier ble skrevet. Dette året kom nemlig pinsevekkelsen til Ekebergdalen. Og den vakte kraftig oppsikt, sikkert også på Solbakken, hos Ragnhild Jølsen og hennes søstre.

Pinsevekkelsen oppstod i Los Angeles våren 1906, hvor møter med "åndsdåp" og tungetale samlet store folkemengder, og vakte sensasjon i vide kretser. Samme år dro den driftige og begavede metodistpastor Thomas Ball Barratt til Amerika for å samle inn penger til sitt arbeid med bymisjon i Kristiania. Her fikk han høre om vekkelser, og mottok selv åndsdåpen og tungetalens gave. Det ble sagt at han talte åtte ulike språk i tunger! Like før jul i 1906 kom Barratt tilbake til Kristiania, og andre juledag brøt vekkelser løs på bymisjonens juletreffest. Møtet varte til sekstiden om morgenen, og vakte stor sensasjon i byen. Møtene fortsatte under stor tilstrømning, og mange ble åndsdøpt og talte i tunger. Motstanden meldte seg raskt. Prestene var kritiske, og pressen var totalt uforstående og fordømmende. Norske Intelligenssedler omtalte "Pastor Barratts vækkelse" som "religiøst vanvidd".

Thomas Ball Barratt (1862 - 1940) var en norsk, kristen forkynner, pastor og leder. Han brakte pinsevekkelsen til Norge og Europa i 1906. Han var først metodistprest, men brøt senere med metodistene og etablerte pinsebevegelsen i Norge.

Pastor Gustav Gustavson i Henrik Sørensens penn. Tegningen er en av illustrasjonene i 1938-utgaven av "Brukshistorier".

Det fortelles om tungetale, skrik, krampeanfåll og spiritisme (!) Social-Demokraten kalte møtene "En idiotfabrikk". Flere aviser stilte spørsmål ved Barratts mentale helse. Vittighetsbladene fikk i pinselederen en ny populær figur å karikere. Imidlertid bidro avisenes sensasjonsoppslag bare til at enda flere nysgjerrige strømmet til møtene. Snart spredte vekkelsen seg også til andre byer og bygder over hele landet, særlig blant metodister, baptister og i arbeidermiljøer. Ekebergdalen, med sitt arbeider- og vekkelsesmiljø, åpnet seg tidlig for pinsevevnenne. Forsamlingen her ble etablert allerede i vekkelsens første år. Barratt besøkte dalen flere ganger, men vi vet ikke når han var her første gang. Det er dokumentert at han allerede våren 1907 holdt møter i Spydeberg. Da Ragnhild Jølsen kom tilbake fra Roma sommeren 1907, kjente hun vekkelsen bare fra de negative beskrivelsene i norske aviser. At hun nå opplevde den i sitt eget nærmiljø, har sikkert gjort sterkt inntrykk på henne.

Bruket og "læserne"

Vi kan gå ut fra at stoffet til "Brukshistorier" i hovedsak stammer fra tre kilder: Ragnhild Jølsens egne tidlige barndomsminner, familietradisjoner, og historier hun har hørt fortalt av folk i dalen. I tillegg har hun utvilsomt brukt sin dikteriske frihet i utformingen av historiene. Hvor mye som er historisk pålitelig, er derfor vanskelig å vite. Helge Nordahl skriver i en artikkel om "Brukshistorier" at novellesamlingen har to hovedpunkter: Bruket og "læserne", vekkelsesfolket. De skildres, for å si det mildt, uten enhver varme og sympati i boken, særlig i novellene "Brand" og "Gjendøperne", skriver Nordahl. Han mener dette står i motsetning til det Jølsen ellers skriver, hvor hun er "den alminnelige medlidenhets og den aktive medlidelses forfatter."(...) "Men i skildringen av læserne går medlidelsens dikter til angrep på en meningsgruppe, for å hudflette og harselere dem. Her går forsvareren til angrep." Hvorfor gjør hun dette? Nordahl mener det må ha eksistert et sterkt motsetningsforhold mellom bruket og "læserne", selv om mange av dem arbeidet ved bruket. Ragnhild Jølsen tok naturlig nok sin fars og brukets parti, og kom dermed på kant med "læserne".

Dette har senere medført at mange i bygda, og især folk med tilknytning til vekkelsene, har hatt vanskelig for å akseptere Jølsen og hennes forfatterskap. Det er ikke så rart, i lys av den medfart de får i hennes noveller.

Ragnhild Jølsens skildring av "læserne" må ses i lys av det historiske motsetningsforhold som Nordahl påpeker. For henne var vekkelsespredikantene noe fremmedartet og kanskje truende. I tillegg tror jeg altså den må ses i lys av pinsevekkelsen, som var på sitt mest stormfulle akkurat mens hun arbeidet med "Brukshistorier." Og fordi hun kjente denne vekkelsen mest gjennom aviser og indirekte omtale, ble den i hennes sinn ekstra usympatisk.

Det er derfor neppe for dristig å anta at Jølsens skildring av predikantene i brukets glanstid 20-30 år tidligere er farget av hennes møte med pinsevekkelsen. Om skildringene inneholder historiske elementer, gir de derfor neppe noe korrekt bilde av vekkelsesfolket i Ekebergdalen på brukets tid. Alle predikanter var vel ikke maktsyke sjarlataner?

Det ensidig negative bildet Ragnhild Jølsen, Jens Bjørneboe og andre norske forfattere har tegnet av "læserne", har bidratt til at vekkelsenes positive sider ofte er blitt oversett. (Eksempel på det motsatte finner vi hos Per Olov Enquist, som i romanen "Lewis resa" gir en nyansert framstilling av pinsevekkelsen i Sverige).

Ser man på det sosiale aspekt, var det flere av vekkelsene som bidro til å gi folk en ny selvtillit og opplevelse av likeverd. De var også viktige i arbeidet med å bekjempe det store alkoholproblemet blant arbeiderbefolkningen. Noen grupper var nok preget av verdensflukt, men andre var også sterkt opptatt av denne verdens spørsmål. En lang rekke humanitære tiltak er indirekte frukter av vekkelsene. Det hører også med til historien.

K I L D E R :

- Bergersen, Henning: Artikler om Ragnhild Jølsen i Enebakk avis, 2008.
- Bergersen, Henning: Holm Jølsen og fyrstikkeventyret i Ekebergdalen. Ign nr. 4, 2007.
- Bjørneboe, Jens: Drømmen og hjulet. Roman. Oslo 1964/1970.
- Bloch-Hoell, Nils: Pinsebevegelsen. (Doktoravhandling) Oslo 1956.
- Borgen, Peder og Haraldso, Brynjulf (red): Kristne kirker og trossamfunn. Trondheim 1993.
- Bugge Amundsen, Arne: Vekkelser og religiøse bevegelser i Smaalenene (Østfold) på 1800-tallet. Art. i Kattegat-Skagerak Prosjektet, Kristiansand 1987.
- Dahl, Tor Edvin og Rudolph, John-Willy: Fra seier til nederlag. Pinsebevegelsen i Norge. Oslo 1978.
- Jølsen, Ragnhild: Brukshistorier. (i: Samlede skrifter, bind I. Kristiania 1923.)
- Mentzoni, Torsten (red): Pinse for alle. Pinsebevegelsen gjennom 100 år. Oslo 2007.
- Nilsen, Oddvar: Og Herren virket med. Pinsebevegelsen gjennom 75 år. Oslo 1981.
- Nordahl, Helge: Ragnhild Jølsen. Dikteren fra Enebakk. Artikkelsamling, utgitt og illustrert av Astrid Holtop. Enebakk 2008.
- Ski, Martin, m.fl.: Fram til urkristendommen. Pinsevekkelsen gjennom 50 år. Bind I. Oslo 1956/1958.
- Tysdal, Håkon: Fra Ign til Fontana di Trevi. En reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår. Enebakk historielag 2008.
- Wisløff, Carl Fr. og Aarflot, Andreas: Norsk Kirkehistorie, bind II og III. Oslo

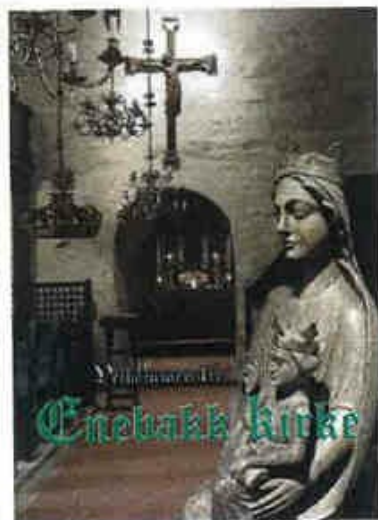

Lars Inge Magerøy er født i 1949 og er fra Sunndal på Nordmøre. Magerøy har utgitt en rekke bøker og skrevet flere artikler i forskjellige publikasjoner. Lars Inge Magerøy er sokneprest i Enebakk. Foto: Enebakk Avis.

Bokanmeldelser

Av Gro Arneberg Thoresen

Lars Inge Magerøy: Velkommen til Enebakk kirke.

Lars Inge Magerøy, Velkommen til Enebakk kirke. Med tegninger av Hans Grinde og foto av Are Seierstad. Utgikk av Enebakk kirkelige fellesråd, 2008. 46 sider.

Først og fremst er ærverdige Enebakk kirke en brukskirke, minner Magerøy om i slutten av dette heftet. For etter å ha lest heftet, som så grundig tar for seg Enebakk kirkes utvikling, dens innhold og om prestene som har virket i den, og ikke minst alle de som har brukt kirken gjennom tidene, må man likevel beundre historien. Og tenke på hva dette bygget har opplevd.

Enebakk kirke ble reist en gang på 1100-tallet. Kristningen av Norge var fullført og konger og biskoper ivret for å bygge kirker, skriver Magerøy. De ønsket helst at man bygget steinkirker fordi de var mer varige. På den andre siden var de langt dyrere og mer krevende å bygge enn kirker i tre. Samtidig ser vi at langt flere av steinkirkene som ble bygget er bevart i dag, i motsetning til stavkirkenes skjebne. Man vet at Enebakk kirke ble innviet 12. mars, fordi den ble innviet på St. Gregors dag, men det er usikkert hvilket år. Videre mener Magerøy at fordi Enebakk fikk steinkirke såpass tidlig, tyder det på at bygda var av en viss betydning. Det var et knutepunkt, med Øyeren og Glomma, og Christiania og det er sannsynlig at pilegrimer hadde sin rute gjennom bygda. Magerøy går nøye inn på hvordan kirken ble bygget, og hvem som utførte arbeidet. Også kirkens inventar får nøyaktige og gode beskrivelser. Han tar her for seg kirken utvendig og innvendig og han beskriver både gjenstandene og hvordan de ble brukt. Ser man på klokketårnet er det spesielt interessant med tanke på dagens situasjon og mulige fremtidige løsninger.

Det skrives flere steder om en større renovering som pågikk på 1960-tallet, noe som sikkert mange kan huske. Tiden har fart etter forholdene godt med Enebakk kirke. Den har verken brent til grunne, eller fått andre betydelige skader. Dermed inneholder den et stort stykke historie. Mange har søkt til kirken. Kirkebakken kunne fungere som bygdas ryktebørs, forteller Magerøy. Samtidig var dette stedet hvor viktige kunngjøringer ble lest av prest og lensmann. Det ble drevet handel og av og til kunne noen stå i gapestokken, mens klokken kimte til gudstjeneste.

Magerøyskriverbådespennende, informativt og godt. Hefteter delt inn i åtte kapitler, som alle har underkapitler. Til slutt i boken følger en oversikt over alle prestene i katolsk tid og over sokneprestene etter reformasjonen. Heftet er fint laget, med en rekke fotografier og tegninger. Som gjennomgangsillustrasjon er den stiliserte firebladede rosen, hentet fra kirkens innvendige vegger. Heftet inneholder mye informasjon som også beretter om Enebakk-historien og om livet som har vært i bygda helt siden kirken ble reist. Et av skiltene på kirkebenkene opplyser den dag i dag at her kan "Gamle og Schrøbelige Huusmen" og deres "Qvinder" ta plass.

Ragnhild Jølsen, *Ve's Mor*. Lydbok

Ragnhild Jølsen, Ve's Mor. Lydbok. Imlest av Ane Hoel. Enebakk historielag/Lydbokforlaget, 2008. 3 CD'er.

Ragnhild Jølsens debutroman fra 1903 ble godt mottatt da den kom ut første gang. Handlingen er lagt til Gruvang gård. Her bor bonden Gerhard Winkel med sine to brødre. Han gifter seg med den unge og vakre Paula Heiss, som opprinnelig er bra byen, og forholdet skal gjennom mange prøvelser. De får en sønn, men han dør i en tragisk ulykke.

Etter hvert dukker Paulas tidligere elsker opp i bygda og hun blir igjen gravid, men denne gangen er barnet vanskapt. Likevel finner Paula og Gerhard tilbake til hverandre, men ulykkene er enda ikke over for familien. Da lydboken ble lansert tidligere i høst kom det frem en rekke spennende ting rundt Ragnhild Jølsens debutroman. Historielagets nestleder Esther Reiss trakk inn syfilis som tema og forklaring på romanens gjennomgående tunge stemning. Innleser Ane Hoel har lang erfaring som skuespiller og har også lest inn lydbøker tidligere. I de senere år har hun utdannet seg til litteraturviter og hun underviser nå i litteratur på Høyskolen i Oslo. Hoel fortalte at da forespørselen kom, om å lese inn *Ve's mor*, hadde hun førsteutgaven tilgjengelig. Det var en senere utgave som skulle leses inn, men allikevel gikk Hoel systematisk til verks og sammenlignet de to utgavene. Under lanseringen fortalte Hoel at hun i denne prosessen hadde oppdaget at boken rett og slett var blitt offer for en feilslått fornorskingsprosess, hvor dessverre en rekke vesentlige ting i historien gått tapt. Flere uttrykk er endret, slik at de har fått nytt innhold. Presens er endret til preteritum, og motsatt, en rekke steder. Det er derfor en kyndig innleser historielaget fikk med på laget når de gikk til det spennende grepet å bringe Ragnhild Jølsen videre til et nytt medium.

Hoel leser med innlevelse. Det hele er klart og tydelig og hun har en svært behagelig stemme å lytte til. Det slår en at det er mindre å stusse på betydningen av, når det er Hoel som formidler historien. Det har eksistert forventninger om at man når nye lesere nå som også Ragnhild Jølsen er å få på lydbok og det tror jeg er en forventning som vil gå i oppfyllelse. Et bitte lite minus må være at teksten starter umiddelbart, selv første kapittel. Det hadde gjort seg dersom hver CD startet med bokens tittel og nummer på CD, for ordens skyld.

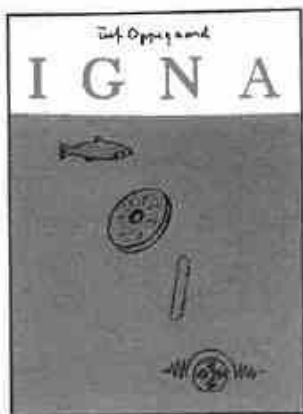
Samlet spilletid er drøye 3 timer og 30 minutter. Coveret inneholder mye god informasjon. Håkon Tysdal har skrevet en liten biografi og Esther Reiss og Ane Hoel har samarbeidet om å lage en ordbok. Som det kom frem under lanseringen var ikke Ragnhild Jølsen enkel å forstå i egen samtid heller og en slik ordbok, sammen med oversikt over de sentrale personene, bør fungere bra både som hjelp og underholdning. *Ve's mor* er en tragisk historie, men "pokkulere" betyr faktisk å drikke vin i festlig lag og "sydflotten" er ikke noe verre enn det flate jordet i sør.

Første gang utgitt i 1964. Nyutgivelse 2008, Enebakk historielag. 36 sider.

ULF OPPEGAARD, IGNA

Ulf Oppegaard levde fra 1911-1995. Som en av Enebakkhistorielags stiftere og svært aktive nestleder gjennom 37 år, samt som utgiver av lokalhistoriske bøker og hefter om Enebakk har Oppegaard bidratt med uvurderlige kilder til kunnskap om Enebakk i tidligere tider, skriver Henning Bergersen i forordet.

Teksten kan leses som en vandring langs Igna, med start ved Rausjø, før den ender i utløpet til Øyeren. Oppegaard forteller, og deler av sine tanker og sin viten, underveis.

Her kommer beretningene om alle sagene og sagbrukene som lå langs elva. Om Over, Mellem, og Ned-sagen. Om kampen om strykene; den viktige energien. Den viktige veien. Her berettes det om tømmer som smalt nedover vannet, noen ganger i så voldsomme mengder at bønder med jordene inntill fikk skyllet opp det stokkene dro med seg i farten. Oppegaard ønsker å formidler tidene som rådet langs elva før den ble utbygget fordi den skulle skaffe elektrisitet. Men han skriver også om arbeidet som var med å få elektrisitet til Enebakk. Samtidig er dette nærmest en guidet tur inn i skogen, med Oppegaard som turleder. Her møter vi grender og sagbruk, gårder og arbeidsfolk. Og andre virksomheter: "Sager og teglverk hørte sammen i gamle dager –dersom det var leire å finne. Det var naturlig, for ved sagene var det rikelig med avfall til å fyre i teglverksovnene med.

Også drivkraft til å elte leiren." (s. 23). Dette er den første nyutgivelsen av en rekke skrifter av Oppegaard som Enebakk historielag nå planlegger å publisere. Skriftet er tro mot originalen, men er pyntet litt på rent layout-messig. En del håndtegnede kart er med og forklarer, og det er stor og brukervennlig skrift i heftet.

ENEBAKK BYGDETUN 60 år

Av Henning Bergersen

*Gjengen på bygdetunet samlet under bygdedagene i 1992.
Foto: Enebakk historielags arkiv.*

Enebakk bygdetun åpnet i 1948 og feirer dermed 60 år i år. Tunet består i dag av 4 hus som er flyttet hit fra andre gårder i bygda. Bygninger, inventar, og redskap gir et innblikk i hvordan husliv og hverdagsliv kunne være på en middels stor gård i Enebakk på slutten av 1800-tallet. Enebakk bygdetun eies av Enebakk kommune, men de fleste forbinder nok tunet helst med Enebakk historielag. Flere av historielagets folk var nemlig involvert i prosessen frem mot åpningen av tunet i 1948, og laget har flere ganger hatt ledervervet i det mangeårige bygdetunutvalget (1948 - 2003).

Tanken på et bygdetun ble først lansert da ordfører Jacob Svindal i et kommunestyremøte i begynnelsen av 1930-årene foreslo å flytte hovedbygningen på Orderud til et bygdetun. Neste gang var i 1940 da Nils Orderud hadde tenkt å rive hovedbygningen. Ragnhild Weng hørte om dette og fikk sammenkalt til et møte.

Asbjørn Oppegaard, Jens Jensen, Trygve Arnesen, Bjarne Holm, Knut Jacobsen og ekteparet Johan og Ragnhild Weng møttes og kontaktet deretter Constance Onstad (tidligere Orderud) i Oslo og ba om et tilskudd, slik at flytting kunne gjennomføres. Bygningen ble overdratt til Enebakk kommune for flytting til et bygdetun. På grunn av krigen kunne ikke selve flyttingen gjennomføres før i 1948. I motsetning til i de fleste andre kommuner på Romerike kom bygdetunet først og historielaget etterpå. Kanskje kan man si at i etableringen av bygdetunet synliggjorde behovet for et historielag i Enebakk. Historielaget ble etablert i 1955 og da hadde bygdetunet allerede vært i drift i 7 år. Siden 1997 har Enebakk historielag hatt driftsansvaret for tunet, gjennom en avtale med kommunen. Det tradisjonelle bygdetunutvalget ble nedlagt i 2003, men gjenoppsto i 2006 som en egen bygdetungruppe direkte underlagt styret i Enebakk historielag. Enebakk historielag arrangerer omvisning på tunet fire søndager i sommerhalvåret og det holdes Olsokgudstjeneste her årlig. Den tradisjonelle bygdedagen i Enebakk arrangeres på bygdetunet i september hvert år.

SMIA er fra gården Ubberud i Ytterbygda. Bygget ca. 1850 og flyttet til bygdetunet i 1987. Smia var gårdens verksted. Mangt et hjelpemiddel i den daglige driften på gården og i skogen er oppfunnet og utviklet i smia. Her ble blad og skoninger til ljà, kniv, øks og andre redskaper smidd. Like viktig var det å smi hestesko og jernbeslag til vinduer og dører. Ofte var det bonden selv som måtte være både smed, hovslager og snekker. Det var hans oppgave å sørge for at gårdens verkstøy og redskapet ble reparert og forsvarlig vedlikeholdt.

H O V E D H U S E T

var hovedbygning på gården Orderud fram til 1940. Bygget på 1700-tallet og flyttet til bygdetunet i 1948. Bygningen var barndomshjemmet til Constance Onstad og er en gave fra henne. Med sine 200 år er stua tunets eldste bygning. Opprinnelig var det en laftet tømmerbygning som senere ble kledd med panel. Byggeskikken er påvirket av det nære naboskapet til Østfold, der svalgangsbygninger er langt vanligere enn på Romerike. Rominndelingen og fraværet av kammers bryter også med byggeskikken for øvrig. Stua var gårdens hovedbygning. Her bodde gårdbrukeren med sin familie. Husholdet hadde mange medlemmer og besto av flere generasjoner. Både faste gårdsarbeidere og mer sporadiske sesongansatte hadde sitt tilholdssted på gården. Det gamle gårdbrukerparet kunne ha sin egen kårstue, men ofte hadde de sitt eget kammers i hovedbygningen.

Kjona er fra gården Vik i Ytterbygda. Da Enebakk kommune skulle selge gården, ble det bestemt at Kjona skulle flyttes til bygdetunet. Her er den fotografert før flyttinga i 1958. Foto: Enebakk historielags arkiv.

Stabburet på bygdetunet fotografert i vinterdrakt i 2007. Foto: Henning Bergersen.

K J O N A

er fra gården Vik i Ytterbygda. Den er bygget på midten av 1800-tallet og flyttet til bygdetunet i 1958. I kjona tørket man malt, lin, korn og frø. Dette var vekster som måtte tørkes før de kunne bearbeides videre. Produktet ble bredt utover et grovt teppe som var vete av grisebust og tagl fra ku og hest. Teppet lå over en glissen himling som var plassert over ovnen. Ildstedet sørget for å varme hele overflaten, og røyken satte gjerne sitt preg på maltet og ølsmaken. Det var viktig å bruke ved som spraket lite. Dette arbeidet trengte nøye ettersyn!

S T A B B U R E T

er også fra gården Orderud. Bygget ca. 1850 og flyttet til bygdetunet i 1962. Bua var lagerplass for mat og korn. For å sikre seg mot uår og feilslåtte avlinger var det viktig å ha godt med mat og rikelig med såkorn for senere år. Etter slaktetida om høsten ble kjøtt og flekk saltet ned i baljer og dunker. Kjøtt som var tørket eller røkt ble hengt opp i butaket. Mel og kornprodukter var man tidligere flink til å utnytte. Melet ble oppbevart i forseggjorte trekasser (melbøler), og såkornet i butter og sekker. Buas byggtekniske prinsipp med pilarer (stabber) og små glugger i veggene sørget for god utlufting samtidig som det hindret mus og rotter i å få adgang til maten. Kjone og smie ble plassert utenom selve tunet. I begge disse bygningene ble åpen ild benyttet i arbeidsoperasjonene, og faren for gnist fra glødende stål eller sprakende ved gjorde brannfaren stor.

Ny redaktør i IGN fra 1. januar 2009

Fra 1. januar 2009 får IGN ny redaktør. Hennes navn er Gro Arneberg Thoresen. Den nye redaktøren er ikke fra Enebakk, men har vært fast medlem av IGN-redaksjonen det siste året. Foto: Henning Bergersen.

Hvilken bakgrunn har du og hvordan havnet du her i Enebakk?

Jeg har en cand. mag. grad fra universitetet, blant annet med fagene kunsthistorie og norsk. Jeg jobbet i mange år på Deichmanske bibliotek i Oslo og er glad i å lese og skrive. Da Enebakk Avis søkte frilansere for tre år siden slo jeg til. Med ett befant meg i en situasjon med to jobber; bibliotek på dagtid, og skriving på kveldstid og i helger. Tidlig i våres bestemte jeg meg for at det var på tide å satse på skrivingen.

Jeg sluttet i Oslo, meldte meg på nettstudier i journalistikk og planla å frilanse ved siden av. Ønsket var å kunne legge all skriving til dagtid, og få tilbake fritiden på kveldene. Nå har jeg imidlertid vært så heldig at Enebakk Avis trengte en ny journalist, så nå blir det både jobb, studier og IGN. I perioder skriver jeg hele døgnet, men det er gøy! Mine interesser er mange, men for tiden bruker jeg tiden jeg har til overs til lek og kos med datteren min, lese og synge i kor. Jeg kommer fra Elverum, men har bodd i Oslo i mange år. Da samboeren min og jeg ønsket å etablere oss var det ganske tilfeldig at vi havnet i Enebakk, siden ingen av oss har familie herfra, men vi trives veldig bra. Naboene er trivelige og siden vi fikk barn rett etterpå, ble vi kjent med mange hyggelige enebakkinger. Jeg var jo så heldig å få jobb her også, og har følt meg veldig velkommen.

Hvordan trives du i historielaget så langt?
Det første møtet vi hadde i historielagets lokaler gjorde inntrykk på meg. Jeg ble veldig inspirert av den hyggelige redaksjonsgjengen og av arkivet; med dagbøker, utklippsspermer, faner, fotografier, børser, årer etc.

Hva er dine planer for IGN?
Jeg synes Ign er et nydelig lite blad, som byr på små drypp av historien. Enebakk har vært, og er, et spesielt sted, med sin beliggenhet. I tillegg er det svært vakkert her. IGN har snart eksistert i ti år, og tanken bak bladet var svært god - å lage et medlemsblad hvor man samtidig deler av historielagets arkiv - av tekst og bilder. I tillegg har bladet nettopp kommet i farger, noe som gjør seg veldig bra. Jeg ser ikke noen grunn til at noe av dette skal endres. Jeg synes bladet fungerer bra, og det er en blanding av medlemsblad og et historisk tidsskrift. Jeg håper vi greier å få inn artikler som medlemmene liker å lese, enten det er hentet inn utenfra, eller at vi selv bidrar. Jeg er ofte i kontakt med folk som ønsker å fortelle både om seg selv og om gjenstander de har samlet eller arvet.

Du kommer jo ikke fra Enebakk og er ikke like "tungt" historisk belastet som mange av oss andre. Hva tenker du om det?
Jeg har tenkt mye på at jeg ikke er "innfødt", men håper jeg kan utføre jobben som redaktør tilfredsstillende likevel. Jeg har erfaring fra tre år som journalist for Enebakk Avis, en jobb som har ført til at jeg i stor grad føler meg ganske hjemme i bygda allerede. Jeg har møtt veldig mange koselige og åpne mennesker. I tillegg vet jeg at mange liker å lese beretninger fra gamle dager, inkludert meg selv. Jeg har selv laget noen slike saker, og det har vært kjempemoro og jeg har møtt noen svært sjarmerende og kunnskapsrike mennesker. Jeg er glad for alle som slår på tråden og har noe de vil fortelle.

Den avtroppende redaktøren takker for seg etter fire spennende og lærerike år, og ønsker den nye redaktøren lykke til! Jeg er overbevist om at Enebakks beste lokalhistoriske tidsskrift vil utvikle seg videre og bli enda bedre med Gro som redaktør (Red.).

LAGSLIV

KULTURMINNEDAGEN 2008

Onsdag 14. september møtte 28 personer frem på Spigerverkets feriehome ved Lyseren for å være med på historielagets markering av **KULTURMINNEDAGEN 2008**. Tema for årets kulturminnedag var "mangfoldig fritid". Rolf Solberg loset de fremmøtte gjennom feriehjemets spennende historie og Esther Reiss leste deretter fra Roy Jacobsens bok "Seierherrene". Håkon Tysdal ledet møtet. I pausen var det salg av hamburgere og kaffe ute på balkongen i det fine høstværret.

I pausen var det loddtrekning og Eva Haug ble vinner av en flott tegning. Foto: Henning Bergersen.

LYDBOKLANSERING I BIBLIOTEKET

Fra venstre: Biblioteksjef Jytte Toft Nielsen, Nestleder Esther Reiss, Håkon Tysdal og skuespiller Ane Hoel. Foto: Gro Arneberg Thoresen.

Til tross for kun 15 fremmøtte, ble det en fin lydboklansering i biblioteket torsdag 18. september. Nestleder Esther Reiss kåserte og skuespiller Ane Hoel leste fra boka "Ve's mor" og fortalte om prosessen frem mot den ferdige lydboka. Håkon Tysdal ledet møtet.

Det var Håkon Tysdal som først tok initiativet til utgivelse av Jølsens debutbok fra 1903 som lydbok. Enebakk kommune har vært en velvillig bidragsyter økonomisk, mens Lydbokforlaget utgir boka i samarbeid med Enebakk historielag. Dette arrangementet var et samarbeid mellom Enebakk bibliotek og Enebakk historielag.

BYGDEDAGEN 2008

BYGDEDAGEN 2008 var den sjuende i rekka siden starten i 2000 og må kunne si å være en suksess. I 2007 ble det ikke arrangert noen bygdedag og det virker som den har vært savnet. Takket være ildsjeler som Magda Sandbæk er bygdedagen nå tilbake. Enebakk historielag var på plass på bygdetunet med boksalg, salg av kaffe og bakst, omvisninger, natursti, utstilling av gamle postkort og fotografier fra Enebakk. I tillegg sto historielaget for gjennomføringen av Enebakkmesterskapet i hesteskokasting 2008. Rolf Solberg ble mester for andre året på rad.

Nils Sikkerbøl og Eilert Buer var på plass ved bokstanden i hovedhuset på bygdetunet.
Foto: Henning Bergersen.

Det var kø for å kaste hesteko!
Foto: Henning Bergersen.

Arrangementgruppa sørget for mat og drikke til sultne i alle aldre på bygdetunet. Foto: Henning Bergersen.

Rolf Solberg gratuleres av Andreas Bøhler. Rolf ble Enebakknester i hestekokasting for andre året på rad. Leder for byggedagen, Magda Sanbæk i bakgrunnen. Foto: Henning Bergersen.

Styremedlem Ase Killerud og nestleder Esther Reiss kikker på de utstilte postkortene fra Enebakk i gamle dager. Foto: Henning Bergersen.

VI FIKK KULTURPRISEN!

Styret i Enebakk historielag mottar Enebakk kommunes kulturpris for 2008 av ordfører Dag Bjerke. Fra venstre: Leder Henning Bergersen, arrangementssjef Arne Østerby, kasserer Eva Kristoffersen, nestleder Esther Reiss, Rolf Solberg (æresmedlen, ikke i styret), 2. vara Bjørnar Thoresen, Heidi Wattum, styremedlem Nils Butenschøn, styremedlem Åse Killerud, 1. vara og sekretær Juul Sverre Stener. Foto: Enebakk Avis.

Det ble en flott sermoni lørdag 27. september da Enebakk historielag mottok Enebakk kommunes kulturpris for 2008. Leder Henning Bergersen tok med seg hele styret opp for å motta prisen og holdt deretter en tale hvor han påpekte at dette er en pris som tildeles alle de aktive medlemmene i laget og alle de som siden starten i 1955 har jobbet for lokalhistorien i Enebakk.

Leder for KOS-utvalget, Jan Tolnæs overrakte laget en sjekk på 20 000 kroner og en flott plakett. Andre talere var ordfører Dag Bjerke og Ole Jakob Holt, som representerte Fortidsminneforeningen på Romerike. Enebakk kommune sto for den fine markeringen på Holtop i Ekebergdalen.

*KOS- sjef Per Sandvik var kveldens
vert og stilte i Telemarksbunad.
Foto: Henning Bergersen.*

Leder av Romerike historielag, Tom Halvorsen, var på plass og delte ut Romerike historielags hederstegn til Rolf Solberg. Solberg er med dette en veldekorert mann: Han ble i 2006 æresmedlem i Enebakk historielag og i 2007 ble han kåret til årets frivillige i Enebakk. Foto: Henning Bergersen.

Leder av KOS-utvalget, Jan Tolnæs overrekker kulturprisen til historielagets leder Henning Bergersen. Foto: Hedvig Lien.

TEMAMØTE PÅ HOLTOP: RAGNHILD JØLSEN I ROMA

Det ble en storartet avslutning på JØLSENMARKERINGEN 2008, da historielaget og Enebakk bibliotek inviterte til temamøte på Holtop, torsdag 23. oktober. Kveldens foredragsholdere var forfatterne Arnhild skre og Håkon Tysdal og tema var Ragnhild Jølsen i Roma. Hele 40 engasjerte personer fra hele Follo trosset uværet og fant veien til Holtop denne kvelden. Stemningen var upåklagelig når Tysdal og Skre gjennomgikk Jølsens måneder i Roma, mer eller mindre kronologisk. Etterpå var det diskusjon og debatt ledet av arrangementssjef Arne Østerby. Både biblioteksjef Jytte Toft Nielsen, historielagets leder Henning Bergersen og kulturkonsulent Aslaug Tidemann fra Enebakk kommune, benyttet anledningen til å si noen velvalgte ord. Aslaug Tidemann takket historielaget for insatsen i JØLSENMARKERINGEN 2008 og mente kveldens foredrag var en verdig avslutning på en begivenhetsrik markering.

Håkon Tysdal og Arnhild Skre holdt et svært minneverdig foredrag om Ragnhild Jølsens tid i Roma. Foto: Henning Bergersen.

Biblioteksjef Jytte Toft Nielsen ønsket de fremmøtte velkommen! Foto: Henning Bergersen.

FRA SPRETTHOPP TEMAMØTE PÅ HOLTOP

T I L

LOTTERUDBAKKEN

Torsdag 13. november 2008 hadde hele 45 presoner møtt frem på Holtop for å høre Andreas Bøhler og Ragnar Stensli fortelle om hoppporten i Enebakk etter krigen og frem til det populære Gubberennet som ble arrangert fra 1986 og frem til 1991. Andreas Bøhler fortalte først litt om tiden i barneåra i Kirkebygda hvor de bygde hoppbakker rundt om på jordene og i skråningene hvor forholdene lå til rette. Etter hvert som de vokste til ble bakkene større, men det var fortsatt løypeski de brukte, det var få som hadde hopp ski. Andreas fortalte og viste på kart hvor de forskjellige bakkene i Enebakk lå og litt også om bakkerekordene. Han var også innom de bakkene som var bygget tidligere på 1900-tallet. Flesteparten av bakkene er nå nedlagt for lenge siden, kun Østby-bakkene er vel i full drift.

Ragnar Stensli overtok og fortalte først litt om skibakkene på Flateby før han gikk over til Gubberennet. Gubberennet oppstod ved at en gjeng av "gamlekarene" mimret om tiden i gamle dager og en av de kom på ideen med å arrangere et "Gubberenn". Ideen fenget og i løpet av kort tid var en ivrig arrangementskomite i full gang og vinteren 1986 ble det første rennet arrangert i Lotterudbakken. Dette ble mer og mer populært og på det meste var det hele tusen tilskuere til stede for å bivåne gamle helter. Gubberennet ble arrangert i årene fra 1986 til 1988 og med et avslutningsrenn i 1991. I årene 1989 og 1990 var det snøfritt i Kirkebygda, og i stedet for Gubberenn ble det arrangert tur til skimuseet på Kongsberg i 1989 og tur til OL-anleggene på Lillehammer i 1990. Det ble under foredragene vist fotografier og tegninger, mens temakvelden ble avsluttet med film fra Gubberennene. Arrangementsjef i historielaget, Arne Østerbø, takket begge foredragsholderne for innsatsen ved å overrekke blomster.

TING SKJER PÅ VESLE-AUEN

Av Juul Sverre Stener

Dugnad på Vesle- Auen, oktober 2008: Fra venstre: Juul Sverre Stener, Nils Butenschøn, Arne Østerby, Håkon Tysdal, Bjørnar Thoresen, Esther Reiss, Nils Sikkerbøl. Foto: Gro Arneberg Thoresen.

Garden "Auen" som ligger på Stranda, er fra eldre jernalder (fra før år 800 e.Kr). Auen ble delt i to gardar, Vestre Auen og Østre Auen, i gammelnorsk tid, 1050-1350 e.Kr. Vestre Auen ble etter Svartedauen i 1349 nedlagt og lå øde (ble drevet fra Østre Auen som fikk navnet Store-Auen) frem til den ble bygd opp igjen på 1600-tallet. Garden fikk da navnet Vesle-Auen og overtok jorda på vestsiden av den gamle bygdevegen. Navnet Auen har vært skrevet på mange forskjellige måter opp gjennom tidene. Den rette bygdeuttalen av navnet er fra 1500-tallet og uttales: "Au`i ". I "Norges Matrikel" benyttes Auen som gardsnavn. Vesle-Auen har gjennom tidene vært både Prestebolsgods, bispegods, krongods og odelsgods før garden i 1662 gikk inn i Flatebygodset. Vesle-Auen tilhørte Flatebygodset helt frem til 1840 da Johan Hansen Skura kjøpte garden for 1200 dlr. Han benyttet siden Ovind som etternavn. Eier av garden i dag er Tore Sikkerbøl.

Hovedbygningen er bygget i fransk stil en gang mellom 1760 og 1810, men mest sannsynlig rundt 1800. Huset ble oppført av murstein lagt inn i reisingverket. Mursteinen er fra teglverket som lå i Flatebydalen. På taket ble benyttet rød takstein. Rundt 1850 ble bygningen påført bordsyning både utvendig og innvendig. På 1950-tallet ble taket dekket med eternitplater. Bygningen er blitt litt ombygget opp gjennom tidene, blant annet er kjøkkeninngangen flyttet og noen av rommene er noe forandret. Trappa opp til annen etasje var veldig bratt, så den er ombygget til en slakkere løsning og av den grunn måtte døra inn til første rom på venstre side flyttes nærmere inngangsdøren. John Collett startet opp med almueskole på Flatebygodset i 1807 og det heter at bygningen på Vesle-Auen var påtenkt som skolehus for Colletts bruksskole, men det ble det ikke noe av. Vesle-Auen er den eneste gjenværende bygningen fra Flatebygodset på Stranda og Enebakk historielag mener derfor bygningen må bevares der den står. Siden høsten 2006 har Enebakk historielag arbeidet for å få på plass en god løsning for det unike huset på Vesle-Auen og nå har man i samarbeid med grunneier Tore Sikkerbøl laget en god fremdriftsplan.

Enebakk historielag utførte 11. oktober 2008 dugnad på Vesle-Auen. Bakgrunnen for dugnaden var klargjøring til en grundig undersøkelse av antikvarisk murer og det første skrittet på vei mot en restaurering av den flotte bygningen. Med en positiv tilbakemelding fra mureren inngås en langtids leiekontrakt i løpet av høsten 2008 og man vil deretter starte det møysommelige arbeid med å tilbakeføre Vesle-Auen til sin fordums storhet. Historielaget vil i første runde, i samarbeid med grunneier, sette i gang en prosess med å skaffe tilveie midler til restaurering. Laget vil også foreta en del nødvendig oppussing innendørs, slik at man på sikt kan ta i bruk huset som møtelokale, lokalhistorisk arkiv og etter hvert også bruke det til lokalhistorisk formidling. Vesle-Auen har mange likhetstrekk med Markerud i Nittedal som ble fredet i 1923, og også var eid av familien Collett. Markerud har i de siste årene gjennomgått en omfattende og forbilledlig restaurering.

Kilde: Enebakk Bygdebok, Gards- og slektshistorie, bind 1.

Nytt hefte fra historielaget!

“Fra vann og foss til lys og kraft” ble skrevet i 1994, bare noen måneder før Ulf Oppegaard gikk bort. Dette manuskriptet er en slags fortsettelse av hans hefte “Igna” fra 1964 og tar for seg fremveksten av de ulike kraftverkene langs IGN. Manuskriptet er aldri tidligere utgitt. I samarbeid med familien Oppegaard har vi også funnet frem en rekke gamle (og nyere) fotografier som ikke tidligere er publisert. Heftet er på 28 sider i farger og koster kr 100,- For medlemmer av Enebakk historielag koster heftet kr 75,-

Jul på

Romerike 2008

Vi har i år den glede å kunne tilby et eget juleblad for alle kommunene på Romerike. Prisen er kr 100, hvorav kr 50,- går direkte til å støtte Enebakk historielags arbeid. Julebladet har 44 innholdsrike A4-sider med mange bilder, og presenterer historiske steder, forfattere, noveller og artikler fra Romerike av lokale skribenter – alle velkjente navn fra sin tilknytning til Romerike Historielag og lokallagene. Heftet er utgitt av Graarud Forlag.

ENEBAKK HISTORIELAG

STYRET 2008:

Leder - Henning Bergersen

Nestleder - Esther Reiss

Kasserer - Eva Kristoffersen

Sekretær/1. varamedlem - Juul Sverre Stener

Styremedlem - Åse Killerud

Styremedlem - Svenn Erik Johansen

Styremedlem - Arne Østerby

Styremedlem - Nils Butenschön

2. varamedlem - Bjørnar Thoresen

3. varamedlem - Yvonne Sariberget

Kontakt: Lotterudveien 9, 1912 Enebakk

E-post: medlem@enebakkhistorielag.no

IGN

IGN © 2008 Enebakk Historielag

ISSN: 1501-4479

Redaktør: Henning Bergersen

Redaksjon: Inger Hilde Killerud, Henning Bergersen,

Gro Arneberg Thoresen, Juul Sverre Stener

E-post: ign@enebakkhistorielag.no

Sats og Layout: Henning Bergersen

Trykk: BIAS Trykk AS

Utgiver: Enebakk Historielag

IGN utkommer 4 ganger pr. år i 500 eksemplarer

(februar, juni, august, november)

Verv et medlem til E N E B A K K HISTORIELAG

BOKHJØRNET

bøker - papir - leker - post

Telefon 64 92 55 11

Vågsenteret, 1914 Ytre Enebak

Vi leverer snitter og rundstykker på bestilling
Utleie av køttine til foreninger og private arrangementer.
Pakkning, ompakkning, merking av vares. Lagerstyring for elsterne bedrifter.
Produksjon av strøkekasser, utebord, blomsterkasser samt spesielle bestillinger.

ENEBAKK PRODUKTER AS
Lillestrømveien 673, 1912 ENEBAKK - Telefon 64923670 / Faks 64927331
E P R O
www.enebakkprodukter.no

Salg av bjørkeved, gran og blandingsved.
Elsterne oppdrag som mindre flystøtter, ryddejobber etc.
Drift av kommunens grønnsaksstasjon Roaf.

BYGG & MESSESYSTEMER

Alt innen bygg,
rehabilitering og messestands

Tlf. 64926052 / Mob. 957 82 407 / 957 82 409
Lillestrømvøien 267
1914 Ytre Enebakk

RØRLEGGERFIRMA

KJELGÅRD AS

Osloveien 83
1914 Ytre Enebakk
Telefax: 64 92 46 29
Telefon: 64 97 41 83
Bank: Gjensidige NOR
Bankgiro: 1943.12.01484
Fonntekst: NO 907 575 352

-fagkunnskap gir trygghet

ALT I ARBEID I VVS UTFØRES
LEVERANDØR AV THARMA VARMEPUMPER

TEIEN MATHIS

GATERING OG SELSKAPSMAT

Telefon 53663300 Mob 957 82 409

Fri levering
i Enebakk
og Rølingen

Fundstykke, grillter,
kaffepålegg, kremløse middag,
gryteretter/lappskaus

Bryllup, konfirmasjon, jubileum, dyp, begravelse

DERES NATURLIG VALG NÅR NOE SKAL MARKERES

www.stromsborg.no

Stromsborg & Enersen A.s

1912 Enebakk

Tlf. 64 92 63 00

post@stromsborg.no

LA OSS: Sikre PC- og EL anlegg med overspenningsvern.
Sjekk gammelt anlegg. Noe du lurer på? **TA KONTAKT**

BYGG- OG TØMMERMESTER

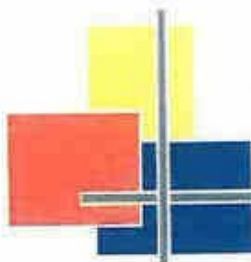
Per-Erik Østlie a.s

1914 YTRE ENEBAKK - TLF. 64 92 39 39

- Nybygg
- Tilbygg
- Restaurering
- Tegning
- Prosjektering
- Totalentreprise

MESTERHUS

- det blir som avtalt

Malermester

Widar Lund AS

Tlf: 22 72 18 53 - 950 87 977

